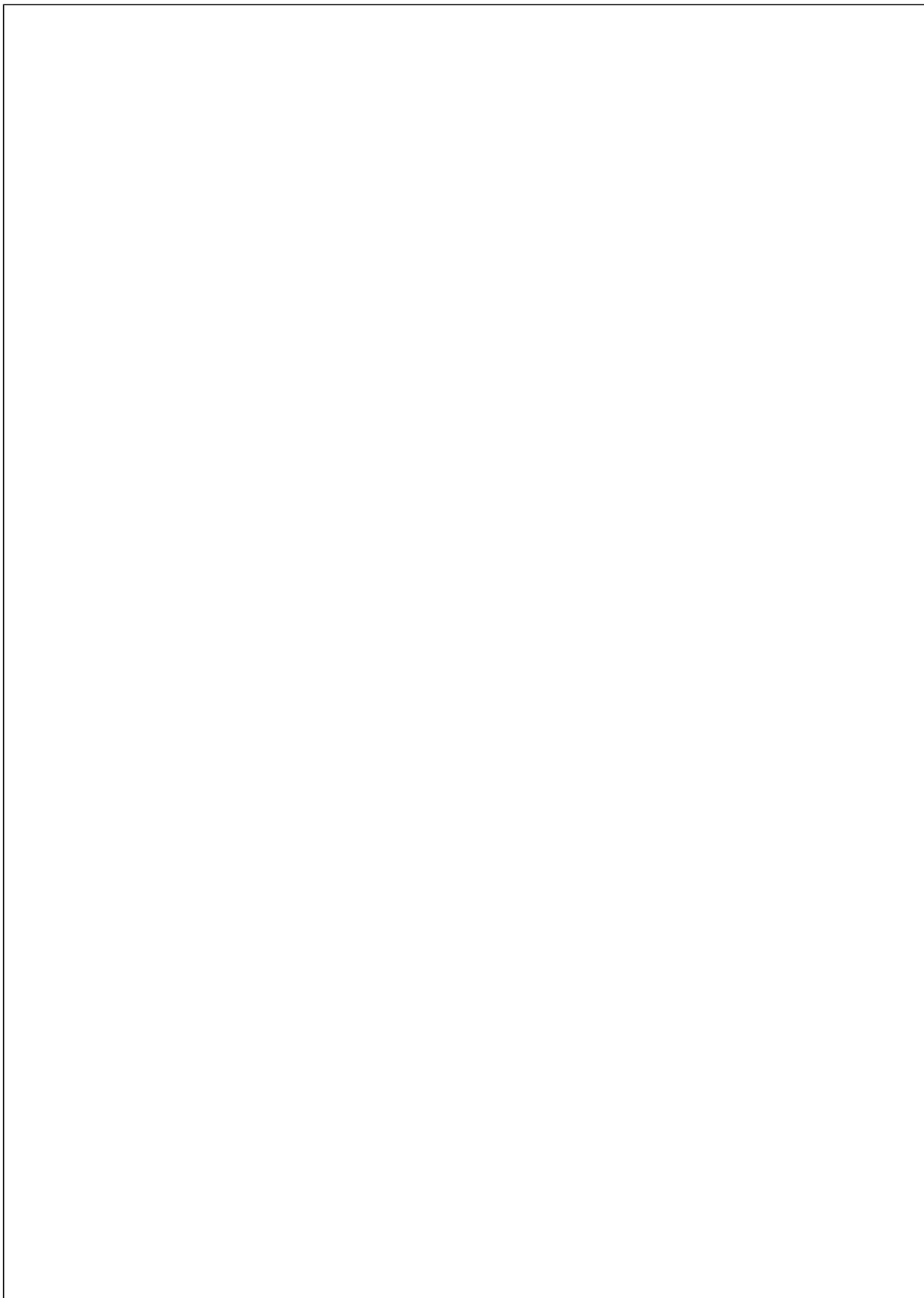

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/224622,Otwarcie-wystawy-ORP-Orzel-19381940-w-Gdyni-26-czerwca-2025.html>

27.02.2026, 13:51

[Następny](#)

[Powrót](#)

Otwarcie wystawy „ORP Orzeł (1938-1940)” w Gdyni – 26 czerwca 2025

Na Nabrzeżu Pomorskim w Gdyni, w bezpośrednim sąsiedztwie okrętu-muzeum ORP „Błyskawica”, otwarto nową plenerową wystawę poświęconą jednej z najbardziej zagadkowych i bohaterskich historii w dziejach polskiej Marynarki Wojennej. Autorem wystawy jest Piotr Orzechowski

26.06.2025

Ekspozycja będzie dostępna do 22 lipca br. i została przygotowana przez Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Poznaniu w ramach ogólnopolskiego projektu edukacyjno-historycznego „Szlaki Nadziei. Odyseja wolności”, który przybliży losy polskiego uchodźstwa cywilnego i wojskowego w okresie II wojny światowej.

Wystawa ukazuje dramatyczne i zarazem inspirujące dzieje legendarnego okrętu podwodnego ORP „Orzeł”. Zbudowany dzięki społecznej mobilizacji i wsparciu Ligi Morskiej i Kolonialnej, przybył do Polski na krótko przed wybuchem wojny, w lutym 1939 roku. Po udziale w kampanii wrześniowej jednostka została internowana w Tallinnie. Tam wydarzyło się coś, co przeszło do historii – załoga okrętu, nie posiadając map ani oficjalnych rozkazów, podjęła brawurową decyzję o ucieczce. Mimo skrajnie trudnych warunków, dotarła do Wielkiej Brytanii, by kontynuować walkę u boku aliantów.

W 1940 roku ORP „Orzeł” wypłynął w swoją ostatnią misję bojową. Zaginął bez śladu. Wraku jednostki nie odnaleziono do dziś.

- To historia, która wciąż nie doczekała się ostatecznego wyjaśnienia. Nie wiemy, co dokładnie wydarzyło się podczas ostatniego rejsu „Orla” w 1940 roku. Ta prawda wciąż czeka na odkrycie, ale już dziś jest częścią naszej tożsamości – mówił podczas otwarcia wystawy dr Marek Szymaniak, dyrektor IPN Gdańsk.

Z kolei dr hab. Rafał Reczek, dyrektor IPN w Poznaniu – odpowiedzialny za przygotowanie ekspozycji – podkreślił:

- Historia ORP „Orzeł” to gotowy scenariusz na film. Ucieczka z internowania bez map, bez pełnej nawigacji, ale z ogromną determinacją i odwagą – to opowieść o poświęceniu i o ofierze życia złożonej na ołtarzu wolności ojczyzny.

Wystawa na Nabrzeżu Pomorskim w Gdyni to nie tylko sentymentalna podróż w czasie. To przede wszystkim zaproszenie do refleksji nad wartością wolności i ceną, jaką przyszło za nią zapłacić. To także hołd dla załogi okrętu, której historia porusza i inspiruje kolejne pokolenia.

ORP „Orzeł” został zbudowany w Holenderskiej stoczni De Schelde we Vlissingen. Okręt zwodowano 15 stycznia 1938 r. Matką chrzestną jednostki została Jadwiga Sosnkowska, żona generała Kazimierza Sosnkowskiego. Podniesienie polskiej bandery nastąpiło, wraz z przekazaniem okrętu stronie polskiej, 2 lutego 1939 r. Po przybyciu do Gdyni „Orzeł” wszedł w

skład Dywizjonu Okrętów Podwodnych. Po niemieckiej agresji na Polskę w 1939 r. wziął udział w działaniach zbrojnych, broniąc polskiego wybrzeża. 14 września zawinął do estońskiego portu w Tallinnie, gdzie został internowany. Trzy dni później, po brawurowej akcji polskiej załogi, uciekł z internowania. Przez trzy tygodnie pełnił misję bojową na Morzu Bałtyckim. Następnie, omijając blokadę niemieckiej floty, skutecznie przedarł się przez cieśniny duńskie, dopływając do Wielkiej Brytanii. Po wykonaniu napraw oraz uzupełnieniu uzbrojenia, podjął misje bojowe na Morzu Północnym. Ochraniał konwoje a także brał udział w samodzielnych patrolach. Podczas jednego z nich zatopił niemiecki frachtowiec „Rio de Janeiro”, przewożący wojsko inwazyjne do atakowanej Norwegii. W swój ostatni rejs wyruszył 23 maja 1940 r. Tajemnica zaginięcia okrętu do dziś nie została wyjaśniona. Mimo poszukiwań, wciąż nie odnaleziono jego wraku. ORP „Orzeł” nadal jest obecny w zbiorowej pamięci.

Więcej informacji o projekcie „Szlaki Nadziei. Odyseja wolności” dostępnych jest na stronie:

<https://szlakinadziei.ipn.gov.pl>

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Gdynia

Gdańsk

II wojna światowa, Szlaki Nadziei Odyseja Wolności

Wystawa